

Het Muziekgebouw als instrument

Grote Zaal rechts

In Fis

Muziekgebouw

In Fis

Het Muziekgebouw als instrument

Zodra je het weet, hoor je het en kun je niet anders dan even stilstaan. Een brug die zich laat beluisteren, een draaideur die een toon aanzet, een stukje van de trapleuning dat suist als een hand eroverheen glijdt. Als bezoeker ontdek je *In Fis* terwijl je afdalt in het gebouw.

Op verzoek van het Muziekgebouw bedacht kunstenaar Paulien Barbas een werk voor de publieksruimte. Het werden vijf bijzondere ingrepen in en om het gebouw. Barbas werkte tijdens het proces samen met musici en hout- en metaalbewerkers: een ontdekkingstocht in geluid en architectuur. Door kleine elementen te veranderen en te benadrukken worden geluiden hoorbaar waar we in het dagelijks leven zonder nadenken aan voorbijgaan. In toonladder Fis. Want dat is de gemene deler van de verschillende ingrepen.

Samen vormen de interventies een eigen verhaal. Het verhaal van de geluiden die er altijd al zijn. Door die te versterken horen we onszelf in de grote ruimte. We worden onderdeel van de ruimte. Het werkt allemaal als een oefening voor dat wat komen gaat als de deuren van de zaal opengaan.

Zou je luisteren

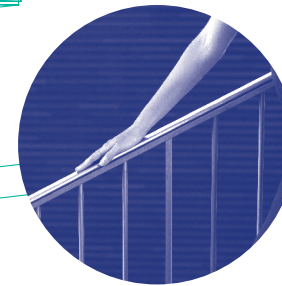
als je de snaren bespeelt

F#
D#
E#

wanneer je de draaideur duwt

E#

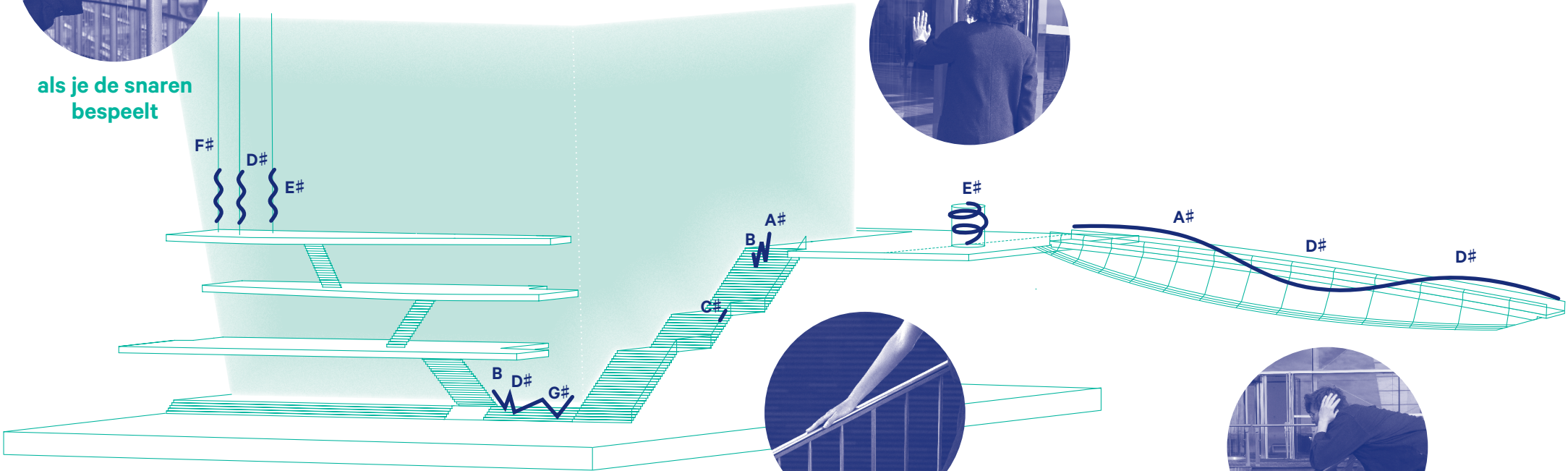
als je met je hand over de leuning glijdt

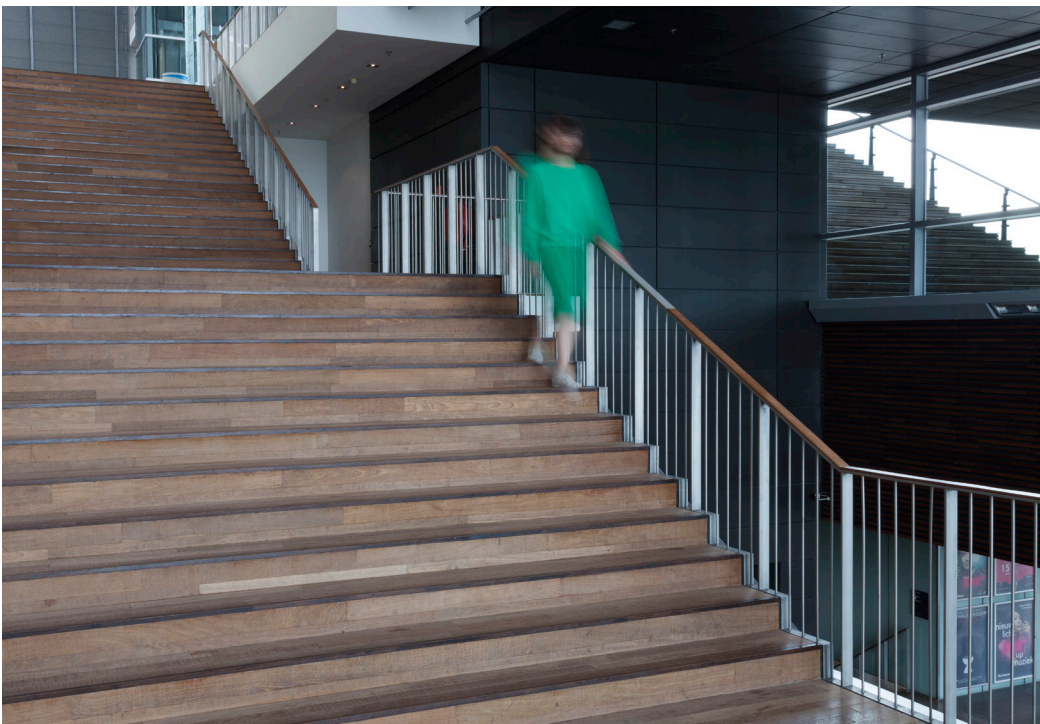

met je ellebogen op de leuning en je handpalmen op je oor

terwijl je de trap afdalt

Brug

Leg je ellebogen op de brugleuning, sluit met je handpalmen je oren af en beluister de brug terwijl die door voetstappen van bezoekers in beweging komt. Door de voetstappen trilt de brug als een snaar, in drie dominante frequenties. Deze zijn zó laag dat ze niet hoorbaar zijn. Elk van deze drie frequenties heeft haar eigen 'stem' gekregen, een hogere toon waarvan de amplitude gemodelleerd wordt met de aanwezige lage frequentie. Het geheel wordt hoorbaar via de holle leuning, je arm en je oor.

Leuning

Bij de afdaling van de grote trap kun je de houten leuning vasthouden als steun. Ergens in het midden wordt het hout onderbroken door een stuk holle leuning van roestvrij staal. Het staal is ruw geslepen en begint zacht te suizen wanneer je hand er vanaf het hout overheen glijdt.

Draaideur

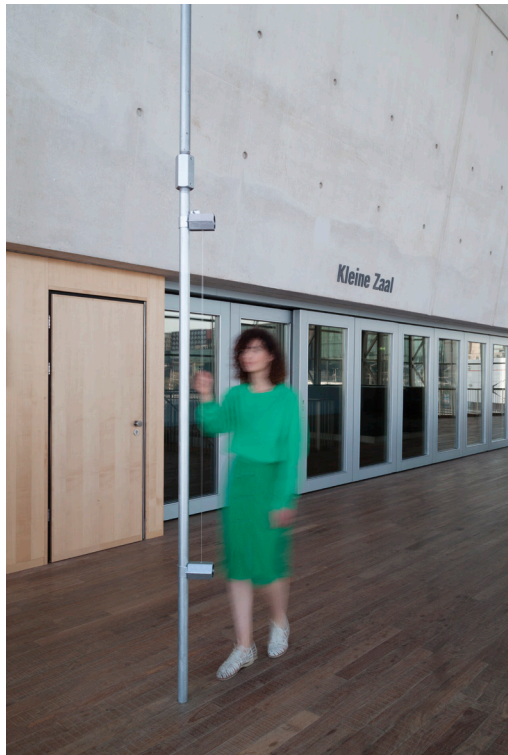

Gelijk als je het gebouw binnenkomt hoor je een toon. Bovenop de draaideur staat een glazen klankschaal. De schaal is verbonden met de as van de deur en draait mee als de deur in beweging komt. Het object wordt aangestoken door een strijkstok die de schaal langzaam maar zeker bij elke opeenvolgende wenteling luider doet klinken.

Snaren

Op het bovenste dek vind je kastjes aan de trekstangen. Twee per stang. Dit zijn klankkasten gemaakt van uitgeholde koppelmoeren. Het zijn dezelfde moeren die ook de trekstangen met elkaar verbinden. Tussen de klankkastjes is een snaar gespannen die over twee kammen heenloopt. Je kunt de snaren in trilling brengen door ze te bespelen.

Trap

Wanneer je de trap af- of oploopt hoor je op een paar plekken je voetstap versterkt. Op vijf verschillende treden, van de grote trap én van de trap naar de Grote Zaal, liggen klinkende houten planken. De planken liggen elk op twee knooppunten. Eronder is een holle pijp geplaatst die door de betonnen trap heen gaat. Als je voet een van de treden raakt, trilt de plank. De gestemde holle pijp versterkt de trilling.

Omgevingsgeluid kan je overspoelen, maar geluid van een directe bron, zoals een voetstap, kan juist verhelderend en intiem zijn. Het komt wel eens voor dat ik m'n handpalm langs een betonnen muur laat glijden of langs de spijlen van een trap. Dat levert een vluchtige sensatie op van textuur, temperatuur en geluid. Op dat moment ben ik plotseling niet meer overgeleverd aan de ruimte, maar erbij betrokken. Ik beweeg en de ruimte geeft wat terug.

De grote publieksruimte van het Muziekgebouw is opgebouwd uit ruwe materialen. Het geluid van langsrijdende treinen, kletterende regen en voetstappen op de trap heeft daar de neiging op te gaan in ruis. Het kunstwerk *In Fis* creëert een andere beleving van deze ruimte. De ervaring van ritme en klank. Een ervaring waarin de ruis zich ontrafelt, waardoor de ruimte met en door jou tot leven komt.

— Paulien Barbas

***In Fis*, Paulien Barbas**

Ontwerp in samenwerking met:

Emma van Helden

Metaalconstructie: Paul van Gerwen,
Van Gerwen Metaaltechniek

Techniek Zouthavenbrug: Mark IJzerman

Bewerking traptreden: Wilbert de Joode en
Koen Molenaar, WiKo MoJo vof

Techniek traptreden: Loden Rietveld

Techniek draaideur: Jaromir Mulders

Afwerking: Kevin Aerts

Printwerk

Ontwerp: Nina Støttrup Larsen

Fotografie: Paulien Barbas

Introductietekst: Roos Menkhorst

***In Fis* is mogelijk gemaakt door**

Mondriaan Fonds

AFK (Amsterdams Fonds voor de Kunst)

Prins Bernhard Cultuurfonds

Met dank aan

EKWC, Make Eindhoven, Nationaal Glasmuseum
en STEIM

Paulien Barbas (1981) is beeldend kunstenaar. Haar werk maakt deel uit van diverse kunstcollecties, waaronder Les Abattoirs, museum voor moderne en hedendaagse kunst in Toulouse (FR) en Korea Ceramic Foundation (KR). In 2017 won ze de zilveren prijs op de Korean International Ceramic Biennale met een geluidswerk. Paulien exposeert internationaal en ontving kunstopdrachten van verschillende culturele instellingen zoals Bauhaus Foundation Dessau. Ze studeerde aan de Rietveld Academie, is alumna van de Rijksakademie en woont in Amsterdam.

